

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11 vtrum incœstus ste determinata species luxuriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super questionis 154. articulum undecimum.

In artic. II. evidenter quod 154. nota differentiam in litera I. possum, quod cum omnia peccata luxurie conueniant in hoc, quod acius venereus repugnat recte ratione, naturalia tamen peccata a peccatis contra naturam in hoc differunt, quod naturalia rationali ordini folium: innaturalia autem non solum rationali, sed naturali ordinis actus veneri in humana specie repugnant, & propterea appellantur vita contra naturam: Contra naturam namque ordinem nature est omnis concubitus, & feminatio, unde non potest, quantum est ex natura actus, sequi generatione hominis, cum ad conservationem speciei humanae ordinetur a natura vis generativa cum suis membris. Et similiter contra naturalem ordinem quod ad modum, est omnis modus aliquis a naturali modo concubandi, qui specie humana invenit.

In Codice lib. 9. tit. 13.

In eodem artic. II. multa occurunt dubia, que quoniam de inomnabili sunt ratio, & ideo parum discussa, discutienda censui, ut ambiguitatibus exclusi minus nominentur a confessoribus, & ciuitatis expedientia se dicit. Est ergo primum dubium, An hi quatuor modi in litera positi, sint diversae species peccati contra naturam. Et est ratio dubij, quia non apparent ratio diversitatis specificae.

Secundum dubium est, An peccatum mollitiae sit plurimum specierum. Et est ratio dubij, quia potest esse molles per pollutionem multipliciter procuratum, & per non procuratum. Et in litera non est mentio nisi de procuratum.

Tertium dubium est, An bestialitas sit plurimum specierum. Et est ratio dubij, tum propter sexus diueritatem, tum propter demonem incubum in forma masculi naturaliter concubentis, nunc contra naturam, nunc in eodem lexu, nunc in forma bestie, nunc in forma confanguinei, nunc in forma aliquius sancti concubentem cum foemina. Non enim liquentur sine huc omnia vius speciei, tum propter differentiam plus, quam genericam inter demonem, & brutam.

Quartum dubium est, An peccatum concubitus viri cum muliere extra vas debitur, si eiusdem speciei cum aliis peccatis circa modum concubandi. Et est ratio dubij, tum quia appetit hic diversitas specifica, quia ex primo non potest sequi generatione, ex aliis sic, & tamen in litera simul ponatur sub contrarieitate ad modum concubitus: tum quia talis concubitus eiusdem speciei est cum peccato fodomitico, cum masculis in masculum turpidinem operatur.

Quintum dubium est, quia superioris dictum est, quod concubitus viri voluntarie non feminantis, & mulieris feminantis, est contra naturam, & tamen hoc peccatum sub nullo istorum quatuor modorum clauditur: quonia senatur debita species, debitus lexus, debitus instrumentum, debitus modus, &c.

Sextum dubium est, An omnia hac peccata contra naturam sint peccata mortalia. Et est ratio dubij, quia peccatum in solo modo non videtur peccatum mortale.

Ad primum dubium dicendum, quod cum bonum configurare ex causa integrâ: malum autem ex particularibus defectibus, & ordo.

Ad secundum dicendum, quod ibi enumerantur illa, que sunt species luxurie secundum seipsa. Sacrilegium autem est species luxurie, secundum quod ordinatur ad alterius vitij finem, & potest concurrere cum diuersis luxurie speciebus. Si enim aliquis abutatur persona coniuncta sibi secundum spiritualem cognationem, committit sacrilegium ad inmodum incestus. Si autem abutatur virginis Deo sacra, in quantum est sponsa Christi, est sacrilegium per modum adulterij: in quantum vero est sub spiritualis patris cura constituta, erit quodam spirituale stuprum. Et si violentia inferatur, erit spirituialis raptus, qui etiam secundum leges ciuiles grauius punitur, quam alius raptus. Vnde Justinianus Imperator * dicit. Si quis non dicam rapere, sed attendare tantummodo matrimonij conjugendi causa sacratissimas virgines ausus fuerit, capitali poena feriat.

Ad tertium dicendum, quod sacrificium committitur in re sacra. Res autem sacra est, vel persona sacra, qua concupiscit ad concubitum, & sic pertinet ad luxuriam: vel quae concupiscit ad possidendum, & sic pertinet ad iniuriam. Potest etiam ad iram pertinere sacrificium, puta si aliquis ex ira iniuriarum inferat personam sacra, vel si gulosae cunctatione.

Secundum dubium est, An peccatum mollitiae sit plurimum specierum. Et est ratio dubij, quia potest esse molles per pollutionem multipliciter procuratum, & per non procuratum. Et in litera non est mentio nisi de procuratum.

Tertium dubium est, An bestialitas sit plurimum specierum. Et est ratio dubij, tum propter sexus diueritatem, tum propter demonem incubum in forma masculi naturaliter concubentis, nunc contra naturam, nunc in eodem lexu, nunc in forma bestie, nunc in forma confanguinei, nunc in forma aliquius sancti concubentem cum foemina. Non enim liquentur sine huc omnia vius speciei, tum propter differentiam plus, quam genericam inter demonem, & brutam.

Quartum dubium est, An peccatum concubitus viri cum muliere extra vas debitur, si eiusdem speciei cum aliis peccatis circa modum concubandi. Et est ratio dubij, tum quia appetit hic diversitas specifica, quia ex primo non potest sequi generatione, ex aliis sic, & tamen in litera simul ponatur sub contrarieitate ad modum concubitus: tum quia talis concubitus eiusdem speciei est cum peccato fodomitico, cum masculis in masculum turpidinem operatur.

Quintum dubium est, quia superioris dictum est, quod concubitus viri voluntarie non feminantis, & mulieris feminantis, est contra naturam, & tamen hoc peccatum sub nullo istorum quatuor modorum clauditur: quonia senatur debita species, debitus lexus, debitus instrumentum, debitus modus, &c.

Sextum dubium est, An omnia hac peccata contra naturam sint peccata mortalia. Et est ratio dubij, quia peccatum in solo modo non videtur peccatum mortale.

Ad primum dubium dicendum, quod cum bonum configurare ex causa integrâ: malum autem ex particularibus defectibus, & ordo.

naturalis actus humani venerei multa est, malum dicti ordinis contingit ex deficiencia sive ad dictum ordinem, ex confusione oppositorum dicto ordinis accipiunt per bona, ex quibus configuratur ordo naturalis.

bum sacram assumat, sacrilegium commitit. Specialius tamen sacrilegium attribuitur luxuria, quae opponitur castitati, ad cuius obseruationem aliquae pecuniae, & cibalia conferuntur.

ARTICULUS XI.

Vtrum vitium contra naturam non sit species luxurie.

AD UNDECIMUM sic procedit. Aut. Videtur, quod vitium contra naturam non sit species luxurie. Quia in * predicatione moralizatione specierum luxurie nulla fit mentione de vito contra naturam, ergo non est species luxurie.

* Preterea. Luxuria openit virtutem, & ita sub malitia continetur: sed vitium contra naturam non continetur sub malitia, sed sub bestialitate, vt patet per losophum in 7. Ethicorum. Ergo vitium contra naturam non est species luxurie.

¶ 3. Preterea. Luxuria continetur circa actus ad generationem immam ordinatus, vt patet per prædictis: sed vitium contrahatur contumeliam circa actus, & quibus non potest generari luxuria: ergo vitium contra naturam non est species luxurie.

SED CONTRA est, qd. Com-

connumeratur alius luxurie spe-

cies, vbi dicitur. Et non erit penitentia super immunata, &

concupitus ipsi bonum importanter actuatum, & perficiendum, quod constat in littera. Idem est etiam locutio personarum fratrum, & fratris bona est, ut patet in littera. Diversus quoque bonum proportionis naturalis esse alicuius proprietas instrumentorum est per se invenit, & bonum naturalis coniunctionis primorum, & secundorum generationis, &c. Modus autem concubitum quoddam naturale est, ut in littera continetur. Confititur enim bonum in deinceps continetur. Vnde vitium venereum contra naturam est dicitur in littera, ita tamen, qd. vitium species remaneat, ut tam genere comprehendatur: omni ratione, & modo concubitum, & deinceps in hoc modo concubitum, & deinceps in littera, quod equinoctiale de bono, & bona secundum lete diuerteretur ratione, & men venient in ultimis humeris, non functione humana, ad quam omnia ordinantur. Quidam sicut secundum se appetit, & in littera continetur, sexus eiusdem species, & instrumentum, & feclatio ordinis ad generationem humanam, & sicut in littera continetur, nec recte appetit humano appetit, ita illis vna, & eadem, ac fola ratione humana, & ita quodlibet ponit actum venerei, & qui generatio. Ideo enim feminitas hoc genitum humanum, quia ex ea non possit fieri genitum, abutus sexus, vel alienus species.

di. est malum humanum, quia ex eo non potest sequi humana generatio. Si enim potest humana generatio sequi, nihil horum est malum humanum, quia non forte est malum naturae. Et quoniam species viatorum non distinguuntur penes malam naturam secundum se, sed secundum quod sunt, aut contrariantur humano vivideo non apparet unde inter peccata contra naturam diversitas sit specifica. Et hoc insinuat noster author, ponendo ipsam determinata questionem luxurie, & nullam mentionem faciendo de diversitate illius specifica: quoniam hoc non cogit, quoniam author in articulo 1. numerando species luxurie, diversitas, diu in numero plurali, Vtia contra naturam: & in vlt. huius que sit, dicit etiam pluraliter, in uitio, quia sunt contra naturam, trasgredi, &c. Pluralis, huius numeri, insinuare datur, pluraliter, vltiori specifica: na ratione numeralis distinctionis non fieret

fornicatione, & impudicitia: vbi dicit^r glos. immunita id est luxuria contra naturam.

R E S P O N D E O. Dicendum, quod sicut supra dictum^{*} est, ibi est determinata luxuria species, ubi specialis ratio deformitatis occurrit, qua facit indecentem actum venereum. Quod quidem potest esse dupliciter. Vno quidem modo, quia repugnat ratione recte, quod est commune in omni uitio luxurie. Alio modo, quia etiam super hoc repugnat ipsi ordinis naturali uenerie actus, qui conuenit humana specifica, quod dicitur uitium contra naturam. Quod quidem potest pluribus modis contingere. Vno quidem modo, si aliquis omni concubitu causa delectationis uenerie pollutio procuretur, qd

A omnia materialiter, vel per accidens se habent ad voluntariam feminationem absque concubitu. Grauius tamen peccatum cum alieno hoc administrculo fit, ratione societas in peccato alterius. Et hoc intellige loquendo de tali specie peccati secundum se: quoniam loquendo de eodem peccato, ut subordinatur morosae delectationi, aut desiderio adulterii, rescipit etiam adulterii deformitatem: & ut subordinatur morosae delectationi, aut desiderio incestus, deformitatem incestus, & sic de aliis.

F Ad tertium dubium dicuntur, quod dicitur Sodomiti cum uitium. Quarto, si non seruetur naturalis modus concubini, aut quantum ad instrumentum non debitum, aut quantum ad alios monstruosos, & bestiales concubendi modos.

A D P R I M U M ergo dicendum, quibz enumerantur species luxurie, quae non repugnant humana naturae; & ideo praetermittitur uitium contra naturam.

A D S E C U N D U M dicendum,

C sub eadem ratione mouet mas, & quelibet eius pars marem ad actum sumuntur species honorum priuorum, sed etiam penes diuersa motiva per se sufficientia ad priuationem viri, & eundem boni, vt pater in diuobus extremis uitio terpantur, quae idem bonum tollunt, sed dimeris mode, per excellum, & per medium. Vbique n. ocurrunt diuersa motiva, quoniam quod libet est per se sufficientis ad priuationem bonum aliquis virtus moralis, ibi diuersa vita fini speciem ponenda sunt, vt pater in exercitio dantis, & ceteris gule: sed diuersa cõfata esse motiva in his peccatis contra naturam, ita qd quodlibet motuum est per se sufficiens ad corruptionem naturalis ordinis actus uenerie humani, i.e. diuerse sunt species peccati contra naturam. Minor probatur, quia molles mouet sola expedita voluptatis uenire. Sodomitam mouet persona indebiti fexus. Bestiale mouet suppositum aliena specie. Abusentem femina extra vas mouet delectatio in parte indebita. Et ultimum mouet delectatio indebiti modi. Et quodlibet horum est per se sufficiens motuum ad corrumpendium naturalium ordinum statutum in actu venereo humano, vt pater. Rationabile est igitur posere has quinque species uitii contra naturam. Consonatque distinctio ista metaphysica doctrina: qm cui uitium contra naturam continuatur impossibiliter generationis humanae ex feminatione humana, consequens est, qd ubicumque quedam imponit gen erationis humanae in femininatione committitur; ibi per se diuersitas fit: qm sicut fructu pedis pedata quedam est, & ideo est per se diuersificata pedis, ita feminatio in actu indebito impossibilitas quedam est generationis humanae ex femine, & sic de aliis. Consonat & hec diuersitas specifica moralibus distinctiones, quia quodlibet istorum motuorum divisione finit a ratione naturali, & est p. le motuum ex parte actus uenerie, licet ex parte operantis possit aliud esse motuum: & est per se corruptum boni specialis virtutis moralis, puta, castitatis. Consonat demum propriis huius viri: qm. vt pater in litera, uitium istud hoc habet proprium, qd naturali ordinis actus humani uenerie fini ipsius actum opponitur. Prædicta autem motua omnia fini opposita etiam naturaliter diuino naturali ordinis attenduntur. Nec obstat, qd author non fecit mentionem de specifica diuersitate huius viri, qm locus ab autoritate negatue non valit, & plurali numero illam in sinuatur. Nec est verum, qd ita peccata viri, & ead ratione specifica specialem fini mala moraliter, quoniam virum solum bonum motu tollancionem fini virum generi penes priuationem generationis humanae, & sunt multa diuersa species penes diuersa motiva per se sufficientia ad priuationem generationis humanae.

E Ad secundum dubium dicuntur, qd cum vitium mollesce uenerie continetur ex voluntaria pollutione ab illo concubitu quoque, nulla apparet differentia formalis, qua distinguuntur hanc speciem. Sit enim sit procula extrinseco administrculo proprio, vel aliquo per quodcumque coniunctum, vel separatum instrumentum dimidio ab illo concubitu: sive sit procula per soli interiore actum positum, vel negatur, nulla sit diuersitas specifica: qm hec

D partem concubitus est bestialis: ex parte vero commissione leminum, ad simplicem fornicatione reductu spectat, eo qd foli delectationem veneream in commissione vagi concubitus importat. Evidet ne est quod ad hoc delectari in huncipione vagi feminis humani, qd ad simplicem spectat fornicationem, nisi alti qualia conditio superaddatur. Vnde ex tali concubitu generari potest homo filius viri, a quo decimus est tem. Nec obstat si vir ille sit pater illius mulieris, si ita tamum homini feminis petet, non patris proprii, quoniam ex intentione, & propo posito peccata distinguuntur. Diuersitas autem plus quam generale inter demonum, & bruta in esse natura est, nō in esse mortali in ordine ad concubitum humanum: quoniam deinceps ut extreum concubitus humani, concurrit ut simile animali, qd in naturam potest esse extreum concubitus. Format enim & mouet corpus aereum in similitudinem animalis illius, puta, hominis, aut bestie, ac per hoc est afflatum trahit peccatum in specie illius concubitus, cui assimilatur. Quia tamen secundum ueritatem notam talis concubitus est cum extremo extranea specie ab homine, & mortuum ad tale peccatum est delectatio uenerie in extremo alterius specie, quod motuum commune est omni uenerie bestialitati: ideo ex parte acti nulla apparet specifica diuersitas luxurie. Differat tamen specie concubitus cum demone a concubitu cum bestia ex admitione alterius viri, scilicet religiositate, non secundum sp eciam facileg, sed superfluitatis illius, ad quam spectat societas cum demonibus. Est enim in tali concubitu directe societas cum demone.

F Ad quartum dubium dicitur, qd peccatum hominis cum muliere extra vas naturale, i.e. specie differre uidetur a peccato in modo concubitu cum muliere, non propter obiectiones alias, vt paretur, respondendo ad illas, sed propter diuersitatem motuorum: quoniam ad vnum mulieris extra vas naturale mouet delectatio partis, seu instrumenti innaturalis: ad usum uero mulieris in

QVAEST. CLIII.

ARTIC. XII.

ris in vase naturali modo indebito mouet delectatio ipsius modi innaturalis, ut prius dictum est.
¶ Pro prima tamen obiectione sciendū est, qd̄ modus innaturalis contingit dupliciter. Vno inā, ita qd̄ nō pōt̄ tequi generatio, & tunc solū peccatum in mō est, ap̄rie peccatum contraria naturā, ut qd̄ hoc fit verum & de intentione, non auctoritate, parer ex primo huius quartic.
vbi dicit, qm̄ p̄impedit generationē, pl̄s cōficiunt vitium contra naturam, & ex eo, qd̄ quod bestialitas differt à malitia, quæ humana ut ritu opponitur per quendam excusum circa eandem naturam, & ideo ad idem genū reduci potest.

AD TERTIVM dicendum, q
luxuriosus non intendit genera
tionem humanam, sed delecta
tionem uenereum, quam potest
aliquis experiri sine actibus, ex q
bus sequitur humana generatio. G
Et hoc est, quod queritur in vito
contra naturam.

Vtrum uitium contra naturam sit maximum peccatum inter species luxurie.

Vtrum uitium contra naturam sit maximum peccatum inter species luxurie?

¶ Pro secunda aut̄ obiectione iā pot̄ patere ex dictis, q̄ committit virū cū muliere contra naturā, & cū puerō, distinguitur spe-

mo viri in manu, & in corporis membra, & in membris aliis, & in membris cie, qui mox tunc duxerat: utriusque ratione, & delectatio in perfoma fexus quidem debuit, sed tam partem in tebita. Alio enim ratione repugnat ratione, & natura, q[uod] ipsa persona concubitus est contra naturam: & alia ratione, q[uod] persona ipsa concubens non est contra naturam, sed illa pars eius. Ibi enim extrema concubitus, que sunt perfoma, repugnanciam habent, & autem extrema non habet repugnanciam nisi sed aliud. Alioquin repugnatur. Out[er] lex folia instrumentalis parte. Vnde inter modos quatuor v[er]i in contra naturam in littera numero os, solus quarta species subalternis inveniuntur. ¶ Ad quintum libatum dicitur, q[uod] tale peccatum sibi vicio contra naturam per abusum instrumenti naturalis, seu per omisso[n]em illius, concludit quoniam instrumenta naturalia ad generationem humanam sunt duplicita. Ipsi[m] membra pudenda maris, & mulieris ad concubitum ordinata, & femina viriliter. Ac per hoc sicut vir feminam extra vas naturale mulieris, peccat contra naturam, omitendo instrumentum naturale mulieris: ita mulier feminam sine viri feminatione, peccat contra naturam, omitendo voluntarie naturale instrumentum viri ad generationem. Quia enim ad generationem magis concurrent instrumenta fluida, iti licet femina, quam instrumenta solidia, si membra pudenda, vi patet manifeste ex parte viri, & maxima delectatio venerorum consistit in viu instrumentorum fluidorum emitendo ea, conseques est, q[uod] peccatum uenerum contra naturam, ad quod delectatio venera contra naturam ordinatim mouet non soli penes instrumenta solidia, sed penes instrumenta fluida consideratur, ita ut abusus instrumenti fluidi, si fluidi tollens generationem humanam, peccatum contra naturam sit. Et quia in tali concubitu abusus est instrumenti fluidi mulieris, quoniam contra naturalem ordinem est, q[uod] mulier feminam nisi propter generationem, ut patet cum mulier peccato peccato molliat, confitetur autem ex tali concubitu non posse sequi generationem: ideo talis concubitus peccatum est contra naturam in qua species peccati contra naturam, in qua feruata species, & fera, concubitus propter instrumentalē abusum tollit generationem huminam. Et bene: n[on] abusum instrumentum talium, qui si aliunde proueniatur, q[uod] alter tantum feminet, cum vice que inten[dit], & der quantum in fece operam consumationis naturalis concubitus nulla inuenientur moralis deordinatio. Et simili[er] si aliunde proueniat, q[uod] prius sit feminatio viuus, quam alterius, consumatio concubitus ad hoc ut reliquias feminet non est contra naturam, q[uia] ad consumationem concubitus naturalis lemicompleti ordinatur, & non ad hoc, quod sola una pars feminet ut accidit in casu principali. Debetare tamen dari confitulum coniugii tardioris ad feminandum, vt ante concubitum aliqua provocatio fui vteretur tali, & tanta, vt disponeret ad simulancium ieiunationem. Et quoniam hoc est rationabile auxilium naturae, nullum in huiusmodi provocacione peccatum est.

¶ Ad fexum dubium dicatur, quod omnia peccata uenera contra

naturā, sunt peccata mortalia ex suo genere, quae naturalem ordinem actus venerei humani generis cicer generationem humanam, quae est longior diuitiarum, & aliarum rerum exteriorum ratione omnis innaturalis modus est peccatum.

enim aliquid peccatum est gra-
uius, quanto magis contrariatur
charitati: sed magis uidentur con-
trariari charitati proximi adul-
terii, stupri, & rapui, que ver-
gunt in iniuria proximi, q[ue] peccata
contra naturam, perque nullus al-
ter iniuriatur. ergo peccatum co-
tra naturam non est maximum in-
tra species luxuriarum.

T 2 Præt. Illa peccata uidetur esse
grauissima, quæ contra Deum cō-

mittuntur: sed sacrilegiū directe
committitur contra Deum, quia
uergit in iniuriā diuinis cultus er-

ergo sacrilegiū est grauius peccatū

quam ultimum contra naturam.
¶ Præt. Tanto aliquid peccatum
videtur esse grauius, quanto exer-
cit in perfidoniam, quā magis di-
ligere debemus, sed in ordinem
charitatis magis debemus diligere
platonis nobis cōiunctas, que pol-

**Super Questionis centesimequatuaginta
Articulum ducendum.**

Nat. 12. eiusdem q. 14. dubia duo occurunt. Primum peccata contra naturam translatum in deformitatem naturalium, sicut in 13. et item peccata contra turam, & sub uno naturali, punita debet. Et deinde, ut facilius, &c. Et e' rati' probata, quod non affirmantia vera. Nam si quis concubatur cum naturam, facit iniuriam marito illius, quae respondebit concupiscentia, quo e' alterius ad coquendam. Nec minus facili' rei est ab eiusdem naturali concupiscentia ab aliis naturali. Nec minus probata est, quod non infert mulier ad concubinum contrahendum. Pars autem negativa appare vera, nisi e' q' probata, cumdene condicione eis' contrahendum. Eiusmodi enim, siue malum moraliter. Ac per hoc non possunt contra natum am habere propter deformitatem concubitus naturalis in eis malis mentalibus. Contra inceptus, adulterium, & stuprum non possunt in via, sed proprie differentia confunduntur in genere moralis mali. ergo non inveniuntur concubinatus ex eo, quod ex conjugio naturali non possunt trahitur alinitas, quam tam congenitam, quam deformatitudinem habent, quia si effectus concubinatus naturam cum forore uxori in proprio debet, quoniam propria effectu illi affinitas, & non in matrimonio, sed in concubitu non sunt inceptus.

K Secundum dubium est, quia in terra non dicitur, quid inter peccata contra naturam molientes. Videatur enim quid minus grave possit contra naturam concibendum cum remissione, quod in litera ultimo numeratur. Ad primum dubium dicitur, si habeantur rerum, & aliquid obscenum. Dux fideles hanc sententiam est, qd pecuniam luxurie contra naturam significatas speciebus luxurie sunt. Cetera, granis est ab aliis contra naturam maleficia, & matre, quam extrae, & violenter emulsa. Alterum est, qd humitudine granatis ad speciem in quibusdam ut parer, sed solam ad concubinum contra naturam. Obscurum est. Primum est, an in aliis granis ad similitudinem, & hanc sententiam, concorditer figura possit, naturalis luxuria. Oportet autem ad membrorum rarior, qd in speciebus naturalis luxurie ad similitudinem granis pura, conobens, & ad aliquid aliud genus, pura, multiforme, &c.